

Клінічні дослідження

УДК 616.5-002.828(477.85)

Н.Д.Боднарюк

ЕТИОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ДЕРМАТОМІКОЗІВ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Кафедра мікробіології та вірусології (зав. – д.мед.н. С.Є.Дейнека)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. Встановлено частоту реєстрації різновидів патогенних грибів у хворих на дерматомікози. Показано провідну етіологічну роль у виникненні дерматомікозів у мешканців Чернівецької області таких збудників, як *Trichophyton rubrum*, *Trichophyton mentagrophytes* var. *interdigitale*, *Candida albicans* та *Microsporum lanosum*.

Ключові слова: дерматомікози, етіологія, патогенні гриби.

Вступ. За даними ВООЗ, 1/5 населення земної кулі страждає на мікози. У структурі захворюваності провідне місце займають поверхневі мікози шкіри, а саме: дерматомікози, які характеризуються грибковим ураженням шкіри та її придатків. В Україні серед шкірних захворювань мікози і, зокрема дерматомікози одне з перших місць, що зумовлено широким використанням антибіотиків, кортикостероїдів та інших імунодепресантів, а також збільшенням кількості хворих з імунодефіцитними станами [1].

Збудники дерматомікозів належать до трьох основних груп: дерматофітів, дріжджоподібних грибів роду *Candida* і пліснявих грибів – недерматофітів. Однак питання дослідження частоти виявлення цих збудників у хворих на дерматомікози залишається спірним [4]. Ситуація ускладнюється також тим, що відбувається еволюція патогенних та умовно патогенних грибів: спостерігається поява все нових і нових збудників грибкових інфекцій та відбувається витіснення більш слабких видів більш патогенними і стійкими до зовнішніх впливів [2].

Мета дослідження. Встановити частоту реєстрації основних збудників дерматомікозів у Чернівецькій області.

Матеріал і методи. Обстежено 318 хворих на різні форми дерматомікозів: волосистої частини голови, гладкої шкіри, стоп і кистей та оніхомікози, які перебували на обстеженні та лікуванні в Чернівецькому обласному шкірно-венерологічному диспансері в період із січня 2000 року по квітень 2001 року. Вік хворих становив від 3 до 83 років. Хворі підлягали клінічному обстеженню (огляд підшав, міжпальцевих складок стоп, інших ділянок ураженої шкіри та її придатків), загальноклінічним (загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, RW) та мікробіологічним дослідженням – мікроскопія патологічного матеріалу (лусочок, нігтів) та його засів на середовище Сабуро.

Результати дослідження та їх обговорення. Серед обстежених хворих найбільший відсоток (41,5%) припадає на хворих з оніхомікозами. Дерматомікози волосистої частини голови траплялись у 25,5 % хворих (переважно в дітей), дерматомікози стоп та кистей – у 19,2 %, а дерматомікози гладкої шкіри і великих складок – у 13,8 % хворих.

Аналіз розподілу дорослих пацієнтів за статтю та віком виявив такі дві закономірності. Перша – чоловіки становили 66,5 % всіх хворих, а жінки відповідно 33,5 %. Друга – спостерігалися статеві, вікові відмінності щодо інфікування. Так, якщо найбільш ураженою групою серед чоловіків були хворі віком від 16 до 25 років, то серед жінок найбільш часте інфікування спостерігалось у 46-55 років (рисунк).

Аналіз збудників дерматомікозів по Чернівецькій області виявив, що провідним збудником оніхомікозів були дріжджоподібні гриби роду *Candida*. Так, *C.albicans* спричиняв оніхомікози у 60,6 % хворих, а *T.rubrum* – лише у 39,4 %. Дерматомікози волосистої частини голови в переважній більшості (у 73 з 81) випадків спричиняв *M. lanosum*. Лише менше 10 відсотків припадає при цій патології на *T.violaceum* та *M. gypseum* (по 3,7 %) і *Penicillium notatum* (2,5 %).

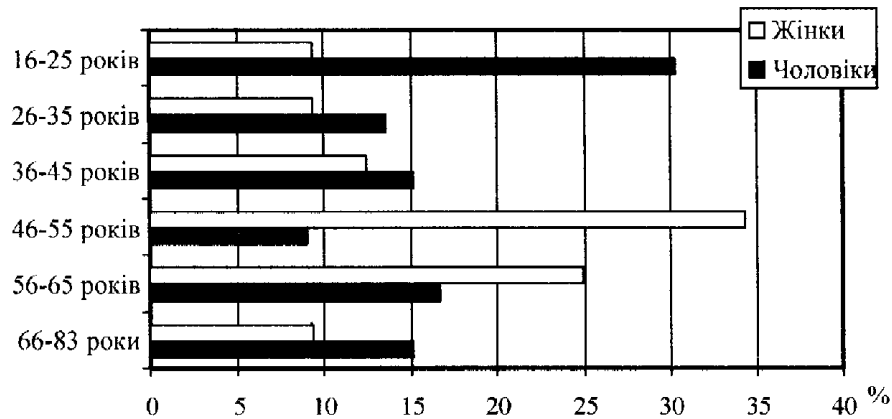

Рис. Розподіл хворих на дерматомікози за віком та статтю.

Епідермофітія стоп та кистей, а також дерматомікози гладкої шкіри і пахвинних складок спричинялися у хворих на дерматомікози виключно дерматофітами роду *Trichophyton* (таблиця). *T. mentagrophytes var. interdigitale* був збудником епідермофітії стоп у 68,9 % випадків, дерматомікозів гладкої шкіри і пахвинних складок – у 84,1 %; *T. rubrum* спричиняв руброфітію стоп та кистей у 31,1 % випадків, рубромікоз гладкої шкіри і пахвинних складок – у 15,9 %.

Таблиця

Основні збудники дерматомікозів у Чернівецькій області

Збудники	Дерматомікоз волосистої частини голови (n=81)	Дерматомікоз гладкої шкіри і пахвинний дерматомікоз (n=44)	Епідермофітія стоп і кистей (n=61)	Оніхомікоз (n=132)
<i>Microsporum lanosum</i>	73 (90,1%)	-	-	-
<i>Candida albicans</i>	-	-	-	80 (60,6%)
<i>Trichophyton mentagrophytes var. interdigitale</i>	-	37 (84,1%)	42 (68,9%)	-
<i>T. rubrum</i>	-	7 (15,9%)	19 (31,1%)	52 (39,4%)
<i>T. violaceum</i>	3 (3,7%)	-	-	-
<i>Microsporum gypseum</i>	3 (3,7%)	-	-	-
<i>Penicillium notatum</i>	2 (2,5%)	-	-	-

Привертає увагу етіологічна структура оніхомікозів по Чернівецькій області. У науковій літературі припускаються думки, що збудником оніхомікозів найчастіше бувають *T. rubrum*, *T. mentagrophytes var. interdigitale*, *E. floccosum*, рідше – *T. tonsurans*, *M. audouinii*, *M. canis*. На їх частку припадає до 90 % всіх грибкових інфекцій нігтів [3, 5]. Інфекції, викликані дріжджоподібними грибами, трапляються значно рідше. Частка *Candida spp.* серед збудників оніхомікозів стоп – не більше 5-10% [6]. Проте вважають, що дерматофіти складають лише незначну частку збудників грибкових інфекцій нігтів (23 – 43 %), а провідну роль відіграють дріжджі [2]. Отримані нами дані щодо етіологічної структури оніхомікозів по Чернівецькій області (*C. albicans* спричиняла оніхомікози у 60,6 % хворих, а *T. rubrum* – у 39,4 %) підтверджують припущення про зростаючу роль дріжджоподібних грибів у розвитку оніхомікозів.

Висновки.

1. Провідна етіологічна роль у виникненні дерматомікозів по Чернівецькій області належить *T. rubrum*, *T. mentagrophytes var. interdigitale*, *C. albicans* та *M. lanosum*.

2. Основними збудниками оніхомікозів по Чернівецькій області є дріжджоподібні гриби роду *Candida* (спричиняють оніхомікози у 60,6 % хворих) та *T. rubrum* – (у 39,4 % хворих).

Література. 1. Банников Е.А. Аллергические дерматозы химической этиологии и микозы стоп у рабочих промышленных предприятий: Автореф. дис ... д.мед.н. – М., 1990. – 29 с. 2. Бойко С.Ю. Возбудители онихомикозов: современные представители // Проблемы медицины.–1999.– № 5 (9–10).– С. 45–47. 3. Бульвахтер Л.А. Микозы стоп у детей: Автореф. дис ... к.мед.н. – Л., 1968. – 18 с. 4. Глухенький Б.Т.,

Заруцкая П.П., Волосюк И.В. Дерматофиты – основные возбудители онихомикозов // Проблемы медицины. – 1999. – № 5 (9–10). – С. 44–45. 5. *Лесун Л.Г.* Грибковые поражения стоп у детей: Автореф. дис. ... к.мед.н. – М., 1960. – 16 с. 6. *Сергеев Ю.В., Сергеев А.Ю.* Онихомикозы. Грибковые инфекции ногтей. – М.: ГЭОТАР, Медицина, 1998. – 126 с.

ETIOLOGICAL STRUCTURE OF DERMATOMYCOSES IN THE CHERNIVTSI REGION

N.D.Bodnariuk

Abstract. The frequency of registering varieties of pathogenic fungi in patients with dermatomycoses has been established. The leading etiological role in the onset of dermatomycoses in residents of the Chernivtsi region of such causative agents as *T. rubrum*, *T. mentagrophytes* var *interdigitale*, *C.albicans*, *M. lanosum* has been shown.

Key words: dermatomycoses, ethiology, pathogenic fungi.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Надійшла до редакції 16.10.2001 року